

Handläggare
Äldre- och omsorgsförvaltningen
Therese Gehlin
Gruppledare
Therese.Gehlin@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2024-08-09

Sida
1 (2)
Diarienummer
ÄON/2024:83

Mottagare
Äldre- och omsorgsnämnden

Revidering av anhörigpolicy för äldre- och omsorgsförvaltningen

Äldre- och omsorgsförvaltningens förslag till nämndens beslut

1. Förslag till reviderad anhörigpolicy för äldre- och omsorgsnämnden antas.
2. Den reviderade anhörigpolicyn ersätter tidigare gällande anhörigpolicy 2021-11-22 § 85, 2021/ÄON 0122 50.

Äldre- och omsorgsförvaltningen

John Henriksson
förvaltningschef

Beskrivning av ärendet

År 2021 beslutade äldre- och omsorgsnämnden om en anhörigpolicy för förvaltningens verksamheter med syfte att framhålla nämndens förväntningar på hur verksamheterna ska arbeta med anhörigstöd inom äldreomsorg och omsorg för

personer med funktionsnedsättning i Tyresö kommun. På nationell nivå har anhörigperspektivet och stöd till anhöriga under de senaste åren fått ett allt större fokus och en nationell anhörigstrategi beslutades av regeringen i april 2022. Socialstyrelsen har utifrån strategin tagit fram flera kunskapsstöd för att stärka anhörigstödet och anhörigperspektivet i landet, senaste utgivning i november 2023. En ny socialtjänstlag betonar ett förebyggande arbete och en lättillgänglig socialtjänst i landets kommuner.

Den reviderade anhörigpolicyn tydliggör hur nämndens förhållningssätt till anhörigstöd ligger i linje med de nationella ambitionerna att stärka anhörigperspektivet i vården och omsorgen och göra stödet till anhöriga mer individanpassat och likvärdigt över landet. I den nya versionen framgår även anhörigstödet kopplingar till Agenda 2030 samt ett tydliggörande att förvaltningen förväntas arbeta med anhörigstöd i alla delar av verksamheten genom information, bemötande, kunskap och samverkan. En handlingsplan för implementering av anhörigperspektivet har tagits fram under våren 2024 för att stödja förvaltningens verksamheter att arbeta i enlighet med nämndens anhörigpolicy.

Bilagor

Utkast -Anhörigpolicy ÄON 2024, ÄON/2024:83

Anhörigpolicy 2021, 2021/ÄON 0122 50

Anhörigpolicy

Beslutsdatum		Dokumenttyp	Policy
Beslutad av	Äldre- och omsorgsnämnden	Dokumentägare	Förvaltningschef
Diarienummer	ÄON/2024:83	Giltighetstid	Från och med 2024-08-26 tills vidare

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	Syfte	3
1.3	Definitioner	3
1.4	Lag, nationell strategi och lokala mål	4
2	Anhörigpolicy	4
2.1	Information	5
2.2	Bemötande.....	5
2.3	Kunskap och stöd	5
2.4	Samverkan	5
3	Genomförande.....	5
4	Referenser	7

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Nka är en samarbetsresurs som startade år 2008 och driver på uppdrag av regeringen ett långsiktigt nationellt kompetenscentrum för anhörigstöd. De stödjer kommunerna i implementering av anhörigstöd och är en erfaren länk mellan forskning, praktik och beslutsfattare. Nka anger att närmare var femte vuxen person i Sverige är anhörig (Nka 2021). De har beräknat att de insatser som anhöriga utför åt en närstående besparar samhället cirka 194 miljarder kronor varje år (Nka 2023). Anhöriga bidrar med samhällsbärande insatser och är en oerhört värdefull del av vårt samhälle och välfärd. Att stödja en närstående kan vara en positiv och givande upplevelse men Socialstyrelsen och Nka visar genom befolkningsstudier att personer som regelbundet bistår med vård, hjälp eller stöd till en närstående har en sämre upplevd hälsa jämfört med övriga befolkningen. Anhöriga kan därför själva behöva stöd, både för att må bättre och för att förebygga en försämrad hälsa.

1.2 Syfte

Syftet med en anhörigpolicy är att säkerställa en hög och jämn nivå på anhörigstödet i äldre- och omsorgsnämndens alla verksamheter i Tyresö kommun. Målsättningen är även att sprida kunskap och tydliggöra de ambitioner nämnden har när det kommer till anhörigstödet.

1.3 Definitioner

Anhörig är den person som vårdar eller stödjer en närstående som på grund av ålder, sjukdom eller funktionsnedsättning, är i behov av omsorg, vård, hjälp eller stöd. Anhörig i lagens mening kan man vara till en person i familjen, en släkting eller en bekant.

Närstående är den person som får omsorg, vård, hjälp eller stöd av en anhörig.

Direkt stöd till den anhöriga kan exempelvis vara information, stöd, rådgivning och samtalsgrupper.

Indirekt stöd till anhöriga kallas det stöd och de insatser som ges till närstående, men som underlättar för och avlastar den anhörige. Det är stöd som söks av den närstående som också är den som får insatsen. Exempel på indirekt stöd till anhöriga är avlösning, dagverksamhet, hemtjänst, boendestöd och fixartjänst.

1.4 Lag, nationell strategi och lokala mål

Äldre och omsorgsnämndens anhörigpolicy grundar sig på 5 kap 10 § socialtjänstlagen (SFS nr: 2001:453): "Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder".

Policyn utgår även från den nationella anhörigstrategin inom hälso- och sjukvård och omsorg S2022/02134 som beslutades av regeringen år 2022.

Tyresö kommun har integrerat Agenda 2030 i kommunplanens mål och styrprocess vilket gör att hållbarhetsarbetet är en del av alla verksamheters dagliga arbete. Äldre- och omsorgsnämndens anhörigstöd berör mål 3 God hälsa och välbefinnande.

Anhörigstödet ska vara hälsofrämjande och förebyggande. Den ska syfta till att underlätta för anhöriga och förebygga att anhöriga själva drabbas av hälsoproblem. En god hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling.

I Agenda 2030 omfattar anhörigstödet även mål 5 Jämställdhet och mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. Enligt Nka (2021) stödjer kvinnor i större utsträckning än män sina närstående med personlig omsorg, tillsyn och umgänge och män bistår med mer praktisk hjälp samt ekonomiskt stöd. Risken för ohälsa och upplevd minskad livskvalitet ökar i relation till den omfattning av den omsorg som ges. Anhörigskapet kan påverka möjligheten till arbete och ha en negativ påverkan på den anhöriges ekonomi. Nka (2023) gör gällande att cirka femton tusen personer har gått ner i arbetstid eller slutat sitt arbete för att kunna hjälpa sin närstående. I kostnader innebär det för anhöriga cirka 152 miljarder per år i förlorad arbetsinkomst och utlägg av olika slag.

2 Anhörigpolicy

Äldre och omsorgsnämndens alla verksamhetsområden i Tyresö kommun ska uppmärksamma och erbjuda stöd till anhöriga som hjälper, stödjer eller vårdar sina närstående. Med anhörigstöd avses alla insatser som minskar den fysiska och psykiska belastningen hos den som, genom frivilligt åtagande hjälper, vårdar eller stödjer en närstående. Insatserna ska på olika sätt stödja och underlätta för de anhöriga. Stödet är även avsett att bidra till en förbättrad livssituation och en minskad risk för ohälsa hos den anhörige.

Policyn är indelad i fyra områden som beskriver hur äldre- och omsorgsförvaltningens verksamheter ska arbeta med anhörigstöd och ett anhörigperspektiv som en naturlig del i det dagliga arbetet.

2.1 Information

- Äldre och omsorgsförvaltningen uppmärksammar och arbetar för att tillgodose anhörigas behov av delaktighet och information utifrån gällande lagstiftning.

- Anhöriga ska, på ett enkelt och tydligt sätt, kunna få information om kommunens anhörigstöd, både de insatser som är ett direkt stöd till anhöriga och de insatser som blir ett indirekt stöd för anhöriga.

2.2 Bemötande

- Äldre och omsorgsförvaltningens medarbetare har ett respektfullt, flexibelt och bekräftande förhållningssätt i mötet med anhöriga.
- Äldre- och omsorgsförvaltningens medarbetare ska arbeta utifrån ett anhörigperspektiv vilket bland annat innebär att ta tillvara på anhörigas kunskap och erfarenheter.

2.3 Kunskap och stöd

- Anhörigstödet ska kännetecknas av flexibilitet, kvalitet och individanpassning.
- Anhörigkonsulenterna ska erbjuda direkt stöd till anhöriga som tillhör äldre- och omsorgsförvaltningens målgrupp.
- Äldre- och omsorgsförvaltningens medarbetare ska ha kunskap om vad det innebär att vara anhörig och uppmärksamma om anhöriga har behov av stöd för egen del.

2.4 Samverkan

- Äldre och omsorgsförvaltningen ska samarbeta med hälso- och sjukvården för att kunna nå anhöriga i ett tidigt skede.
- Äldre och omsorgsförvaltningen ska samverka med frivilligorganisationer i syfte att utveckla anhörigstödet ytterligare.

- Samarbete och samverkan ska ske inom förvaltningen för kunskapsspridning och för att främja utveckling av anhörigstödet.

3 Genomförande

En kontinuerlig samverkan, kommunikation och dialog med och mellan förvaltningens samtliga verksamheter ska ske för att säkerställa att anhörigpolicyn kan efterlevas. Samtliga verksamheter inom äldre- och omsorgsförvaltningen ska arbeta med och utveckla anhörigstödet utifrån behoven inom sitt verksamhetsområde och i enlighet med nämndens anhörigpolicy. Arbetet med anhörigstöd ska beskrivas i verksamhets- och enhetsplaner. Av planen ska det framgå hur man informerar anhöriga och närstående om anhörigstöd, vilket stöd som erbjuds, hur kunskapen upprätthålls i verksamheten samt hur anhörigstödet kan vidareutvecklas. Varje verksamhet ska årligen följa upp anhörigstödet och i sin verksamhetsberättelse beskriva på vilket sätt de har arbetat med anhörigstöd och anhörigperspektiv. Revidering av anhörigpolicy sker vid behov.

4 Referenser

Nationellt kompetenscentrum anhörig. Anhörigas delaktighet i vård och omsorg *Nationell kompetenscentrum anhörig*. 2023.

[Anhörigas delaktighet i vård och omsorg | Nationellt kompetenscentrum anhöriga \(anhoriga.se\)](#) (hämtad 2024-06-05).

Nationellt kompetenscentrum anhörig. Hur många anhöriga finns det?. Nationellt anhörigkompetenscentrum anhörig. 2021. [Hur många anhöriga finns det? | Nationellt kompetenscentrum anhöriga \(anhoriga.se\)](#) (hämtad 2024-06-05).

Promemoria 2022. S2022/02134. Nationell anhörigstrategi.

SFS nr: 2001:453. *Socialtjänstlagen*

Anhörigpolicy

Beslutsdatum	2021-11-22	Dokumenttyp	Policy
Beslutad av	Äldre- och omsorgsnämnden	Dokumentägare	Förvaltningschef
Diarienummer	2021/ÄON 0122 50	Giltighetstid	Tillsvidare

Innehållsförteckning

1	Anhörigpolicy	3
2	Definitioner	4
2.1	Anhörig	4
2.2	Närstående	4
2.3	Direkt stöd	4
2.4	Indirekt stöd.....	4
3	Uppföljning av anhörigstöd	4

1 Anhörigpolicy

Socialtjänstlagen 5 kap. 10 §

”Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller en äldre som stödjer en närstående som har funktionshinder. Lag (2009:549)

Äldre och omsorgsförvaltningens alla verksamhetsområden i Tyresö kommun ska uppmärksamma och erbjuda stöd till anhöriga som hjälper, stödjer eller vårdar sina närstående. Med anhörigstöd avses alla insatser som minskar den fysiska och psykiska belastningen hos den som, genom frivilligt åtagande, hjälper, vårdar eller stödjer en närstående. Insatserna ska på olika sätt stötta och underlätta för de anhöriga. Stödet är även avsett att bidra till en förbättrad livssituation och en minskad risk för ohälsa hos den anhörige. Anhörigstödet som syftar till att vara förebyggande och hälsofrämjande kan kopplas till mål 3 god hälsa och välbefinnande i Agenda 2030.

- Informationen om anhörigstöd ska vara lättillgänglig för kommunens innevånare.
- Anhöriga ska, på ett enkelt och tydligt sätt, kunna få information om kommunens anhörigstöd, både det som finns som kommunal service och som biståndsbedömda individuella insatser.
- Anhörigstödet i Tyresö ska kännetecknas av flexibilitet, kvalitet och individanpassning.
- Anhöriga ska i kontakt med Äldre och omsorgsförvaltningen känna sig sedda, lyssnade till och respektfullt bemötta.

- Anhörigkonsulenterna ska erbjuda direkt stöd till anhöriga som tillhör Äldre och omsorgsförvaltningens målgrupp.
- Äldre och omsorgsförvaltningen ska samarbeta med hälso- och sjukvården för att kunna nå anhöriga i ett tidigt skede.
- Äldre och omsorgsförvaltningen ska samverka med frivilligorganisationer i syfte att utveckla anhörigstödet ytterligare.
- Äldre och omsorgsförvaltningen ska särskilt uppmärksamma anhöriga vars närstående har suicidtankar, utfört suicidförsök eller fullbordat suicid.
- Äldre och omsorgsförvaltningen ska särskilt uppmärksamma anhöriga som utsätts för våld i nära relationer.

2 Definitioner

2.1 Anhörig

Anhörig är den person som vårdar eller stödjer en närstående som på grund av ålder, sjukdom eller funktionsnedsättning, är i behov av omsorg, vård, hjälp eller stöd. Anhörig (i lagens mening) kan man vara till en person i familjen, en släkting eller en bekant.

2.2 Närstående

Närstående är den person som får omsorg, vård, hjälp eller stöd av en anhörig.

2.3 Direkt stöd

Direkt stöd till den anhöriga kan exempelvis vara information, stöd, rådgivning och samtalsgrupper.

2.4 Indirekt stöd

Indirekt stöd till anhöriga kallas det stöd och de insatser som ges till närstående, men som underlättar för och avlastar den anhörige. Det är stöd som söks av den närstående som också är den som får insatsen. Exempel på indirekt stöd till anhöriga är avlösning, dagverksamhet, hemtjänst, boendestöd och fixartjänst.

3 Uppföljning av anhörigstöd

Varje enhet inom Äldre och omsorgsförvaltningen ska arbeta med och utveckla anhörigstödet utifrån behoven inom sitt verksamhetsområde och i enlighet med förvaltningens anhörigpolicy. Arbetet med anhörigstöd ska beskrivas i nämndplan och enhetsplaner. Av planen ska det framgå hur man informerar anhöriga och närstående om anhörigstödet, vilket stöd som erbjuds och hur anhörigstödet kan vidareutvecklas. Uppföljning av anhörigstödet ska ske årligen i samband med bokslut och verksamhetsberättelse.

För mer information om förvaltningens anhörigstöd se "Verksamhetsidé för anhörigstöd på äldre- och omsorgsförvaltningen"